

KAHVE MOLASI

MURAT KARASU

“Türkiye’de tiyatro yapmak zor bir iş haline geldi. Her şeyden önce salon yok. Ciddi kaynak ve sponsor destekleri yok. Daha da kötüsü bu konuda bir ilgi yok” diyen Devlet Tiyatroları’nın başarılı ismi Murat Karasu ile tiyatronun dünü, bugünü ve yarını üzerine konuştuk.

ACME: Mimar Sinan Üniversitesi Devlet Konservatuarı Tiyatro Bölümü’nden mezun olduktan sonra Devlet Tiyatroları’nda (DT) göreve başladınız ve halen aynı kurumdaki çalışmalarınıza devam ediyorsunuz. Tiyatro ile tanışmanızdan ve bugüne kadar gelen süreçten biraz bahsedebilir misiniz?

Murat KARASU: Konservatuvardan 1985 yılında mezun oldum ve aynı yıl Bursa Devlet Tiyatrosu’nda göreve başladım. Beş yıl kadar Bursa Devlet Tiyatrosu’nda çalıştıktan sonra Ankara Devlet Ti-

yatrosu’na geçtim. Orada 3 yıl kaldıktan sonra da İstanbul’a geldim. 1991 yılından beri de İstanbul Devlet Tiyatrosu bünyesinde yöneticilik, oyunculuk ve yönetmenlik yapmaya devam ediyorum.

ACME: Devlet Tiyatroları’na girdikten sonra pek çok ilde tiyatro faaliyetlerine devam ettiniz.

Murat KARASU: Evet bu konuda çok şanslıydım. Turneler vesilesi ile neredeyse Türkiye’nin hemen her yerini dolaşma fırsatı buldum. Rejisörlük de yaptığım için zaman zaman bölge tiyatroların-

da oyun çalışmalarımız oluyor. DT sayesinde oyuncu ve rejisör olarak sürekli bir hareket halinde oldum.

ACME: İstanbul dışında insanların tiyatroya ilgileri nasıldı?

Murat KARASU: İstanbul’dan çok farklı değil. Hatta biraz daha yoğun diyebilirim çünkü orada seçenek daha az. İstanbul için seçenekler çok fazla ve çok dağınık bir şehir. Anadolu’ya gittiğinizde o şehrin seçenekleri belli ve o seçeneklerden biri de tiyatro ise, daha büyük bir ilgi ve sevgi ile karşılaşmanız kaçınılmaz oluyor. Bu nedenle dönem dönem bana Anadolu’da çalışmak çok iyi geliyor.

ACME: Yakın bir zamanda yeniden bir Anadolu projesi var mı?

Murat KARASU: İki yıl önce İzmir’deydim. Bu yıl oyun olduğu için olmadı ama sanırım önümüzdeki yıl yeniden bir bölgede bir- bir buçuk ayımı geçireceğim.

ACME: Oyunculuk dışında bir de yönetmenlik yönünüz bulunuyor. Oyuncu ve yönetmen olarak tiyatroyu değerlendirmeniz gerekirse neler söylemek istersiniz?

Murat KARASU: Yönetmenlik deneyimim Bursa Devlet Tiyatrosu’nda ve biraz tesadüfen başladı. Orada sahneye konulması planlanan, tarihleri-takvimi tespit edilmiş bir oyun vardı. Oyunun rejisörü son anda rahatsızlığı nedeniyle Bursa’ya gelemeyince, bana böyle bir teklifte bulundular. Bende yapabilir miyim yapamaz mıyım derken denemek istedim. Çok genç ve iyi bir arkadaş grubumuz vardı. O oyunla başlamış oldum. O ilk iş çok ses getirince arkası geldi. Biraz arkadan itildim ama benim gönlüm hep oyunculuktan yana oldu. Rejisörlüğü hep ikinci planda düşünmek istedim ama uzun yıllar oyunculuğun önüne geçti. İkisi aynı anda yürümediği için birini seçmek durumunda kalıyor-

KAHVE MOLASI

dum ve bu yüzden oyunculuk ikinci plana düşmüştü ama son 4-5 yıldır rejiyi kenara itip, yeniden oyunculuğa ağırlık verdim.

Oyunculuğun da yönetmenliğin de kendine ait güçlükleri var. Bunu sadece ödenekli tiyatrolar ve Devlet Tiyatroları perspektifinden görmemek lazım. Türkiye’de tiyatro yapmak zor bir iş haline geldi. Her şeyden önce salon yok. İkincisi tiyatro üretim anlamında pahalı bir iş. Ciddi kaynak ve sponsor destekleri yok. Daha da kötüsü bu konuda bir ilgi yok. İlgi olmayınca kendi tırnaklarınızla kazıyarak bir şeyler yapmaya çalışıyorsunuz ve durum çok zorlaşıyor. Oyuncu ya da yönetmen olmanız bir şeyi değiştirmiyor. Genel anlamda tiyatro yapmak zorlaşıyor. Bu zorluklar alanımızı daralttığı için, daha yeni, daha iyi, belki daha öncül işler yapma şansımız da azalıyor. Bu endişe verici bir durum ama öbür taraftan küçük küçük oluşumlar, gruplar açığa çıkmaya başlıyor. Kendilerine mekanlar yaratıyorlar. Bu durumdan hoşnutum ve bu tür faaliyetleri elimden geldiğince desteklemeye çalışıyorum ama tabii bunun yanında bu konvansiyonel tiyatronun da yayılması ve çoğalması gerekir diye düşünüyorum.

ACME: Eğitimi yönünüzü de düşünürsek bu konuda gençlerin ilgisini nasıl değerlendirirsiniz?

Murat KARASU: Mezun olduğum 1985 yılında Türkiye’de iki tane Devlet Konservatuarı vardı. Biri Hacettepe, diğeri sonradan ismi değişen Mimar Sinan Devlet Konservatuarı idi. Bir de şimdi İstanbul Üniversitesi’ne bağlanan Belediye Konservatuarı vardı.

Belediye Konservatuarı, Şehir Tiyatrolarını, Hacettepe ve Mimar Sinan Devlet Tiyatrolarını besliyordu. Okul sayısı son derece az olunca dolayısıyla alınan öğrenci sayısı da azdı. Geçenlerde bir arkadaşımınla birlikte hesapladık. Şu anda Türkiye genelinde devlet üniversiteleri ve özel üniversiteler kapsamında 27 tane konservatuar bulunuyor. Buralardan mezun olmuş yaklaşık 3000-3500 civarında işsiz oyuncu var ve her yıl bu sayı katlanarak artıyor. Tiyatro yok, oyunculuk yapacak alan yok ama oyunculuk okulu açıyoruz.

Sanırım dizilerin etkisi ile oyunculuğa çok büyük rağbet var. Herkes birden bire parlamak, yıldız olmak ve şaşaalı hayatlar yaşamak istiyor ve tahmin ediyorum ki bu yüzden okulları doldu-

ruyorlar. Mezun öğrenci sayısı çok büyük bir sayı. Aslında genele vurduğunuz zaman çok az bir sayı ama Türkiye’de tiyatro yok. Hatta İstanbul’un dışında tiyatro yok. 80 vilayetin sadece birinde tiyatro yapıyorsunuz. Geriye kalan illerde ‘giderseniz’ tiyatro var. Ankara ve İzmir bile büyük şehir olmalarına rağmen bir özel tiyatroyu yaşatamıyor. Hal böyle olunca bu yük İstanbul’un sırtına biniyor ama İstanbul’da çölleşmiş vaziyette. Belki bu tıkanıklıktan çözümler üreyecektir diye yaklaşık 10 yıldır sabırla bekliyorum. Belki bu gençler son çare olarak kendileri ayaklanırlar. Bir umut işte...

ACME: Devlet Tiyatroları Spor Kulübü’nde ve Devlet Opera ve Balesi Çalışanları Vakfı TOBAV’daki yöneticilik günlerinizden bahsedermisiniz?

Murat KARASU: TOBAV 1981 yılında kurulan bir vakıf. Türkiye’nin en eski sivil toplum örgütlenmelerinden biri. 90’lı yılların başında da İstanbul şubesi açıldı. Şu anda 12 bölgede şubesi olan, Türkiye Devlet Opera ve Balesi çalışanlarının üye olabildikleri bir vakıf. Bende ilk önce Ankara’da, sonra İstanbul’da vakfın yöneticiliklerinde bulundum. Kendi bünyesinde pek çok organizasyon, festival, eğitim çalışmaları gibi etkinlikler düzenliyor. Tiyatro, opera ve bale alanında biraz yaygınlaştırmak, sevdirmek

KAHVE MOLASI

tanıtmak bağlamında çalışmalar yapan bir kuruluş ve gönüllü olarak orada çalışıyorum.

ACME: “Hüzün Mahallesi Otobüsü” ve “Kaplumbağanın Ninnisi” isimli iki adet oyun yazdınız ve Hüzün Mahallesi Otobüsü yayınlanarak Devlet Tiyatroları bünyesinde sahnelendi. Oyunlar hakkında bilgi verir misiniz?

Murat KARASU: O oyunları çok ciddiye almamak lazım çünkü mezun olduğum yıl, yazmaya merakım vardı. Hala da merakım var ama şimdi elim uzak duruyor. ‘Hüzün Mahallesi Otobüsü’ bir dost aracılığı ile Bursa Devlet Tiyatrosu’nda oynandı. O oyunu izledikten sonra bir daha oyun yazmamaya karar verdim. Diğeri de yine bir karalama sonucu ortaya çıkan bir şeydi. O zaten yayınlanmadı öylece duruyor.

ACME: Sahnelenen oyununuzda oyuncu ya da yönetmen olarak görev yaptınız mı?

Murat KARASU: Yok yapmadım. Sadece izleyici olarak bulundum ve bir daha yazmaya karar verdim (gülüyor)

ACME: Aradan uzun süre geçmiş belki yeniden yazarınız artık?

Murat KARASU: Belki şimdi biraz öğrenmişimdir diye denemeye bir hevesim var. Emekliliğimde belki yazarım

hoşuma giderse belki de devamı gelir.

Niyetim var ama oyun yazmak zor bir iş. Gerçi herkes yazmaya çalışıyor, görüyorum. Biz de toparlayıp oynamaya çalışıyoruz. Türkiye’de pek çok oyunu rejisörler ve oyuncular toparlıyor açıkçası. Toparlamak da zorundayız aslında çünkü birazda Türk Tiyatrosu’nu geliştirmemiz lazım. Bir Türk Tiyatrosu edebiyatı oluşmadan, ulusal bir tiyatrodan söz edemeyiz çünkü edebiyat yok. Bunun oluşması için her şeyden önce yazar lazım. Ona da birilerinin biraz destek vermesi ve el atması lazım. O yüzden biraz da görev gibi görüyorum oyun yazmayı.

ACME: Şu anda İstanbul Devlet Tiyatroları bünyesinde Shakespeare’in en sevilen komedilerinden Beğendiğiniz Gibi oyununda ‘Jacques’ karakterini canlandırıyorunuz. Rolünüzden ve oyundan biraz bahseder misiniz?

Murat KARASU: Beğendiğiniz Gibi, Shakespeare’in pek çok oyununda olduğu gibi dolantı şeklinde gelişen bir oyun. Kır yaşamı ve saray yaşamı arasındaki tezata dikkat çekmeye çalışıyor. Soyluluk ve doğallık arasından geçen komik bir çatışma. Üç farklı aşk hikayesini içinde sürüklüyor.

Benim oynadığım karakter ise, oyunun biraz dışından bakan bir karakter. Yer yer oyunu yorumluyor. Biraz Shakespeare’in kendi meselesini, kendi derdini dillendiren, biraz çatlak, biraz ne zaman ne yapacağı olmayan bir kimlik.

ACME: Devam eden ve yeni projeleriniz nelerdir?

Murat KARASU: Beğendiğiniz Gibi devam ediyor. Beğendiğiniz Gibi’nin yanı sıra, benim Talimhane Tiyatrosu’nda iki senedir devam eden ‘Yastık Adam’ diye bir oyunum daha var. Her Pazartesi oynuyoruz. Haliç Üniversitesi’nde oyunculuk eğitimi veriyorum, o devam ediyor. Bir de vakıf var tabii. Zaten bunlar devam ederken başka bir şeye de vakit kalmıyor.

ACME: Yoğun tempunuzda sağlığınıza nasıl vakit ayırıyorsunuz?

Murat KARASU: Sanırım benim bir rutinim var ve o rutinin dışına çıkmadığım zaman dengem kendini iyi hissediyor. Bünyem bu tempoya alıştı. Gecenin bir vakti gelmek, sabaha karşı kalkmak gibi düzensiz bir yaşama alıştım. Bu tempo bozulduğu zaman arada bir teklıyorum. Kendimi iyi hissetmiyorum. Bir de şöyle bir alışkanlığım var. Yılda bir kez mutlaka check-up yaptırırım. Bir şeyler çıkar, çok ciddiye almam ama ertesi sene yine yaptırırım. Eğer değerler aynı duruyorsa sorun yok demektir ama eğer değerler farklı çıkarsa o zaman birkaç doktor ziyareti daha yaparım. Bunun dışında başka bir şey yapmıyorum. Bir dönem spor yaptım ama şimdi çok yoruluyorum. Bu dönem biraz kilo aldım. Belki şimdi oyun hafiflediğinde kilolardan kurtulmak için biraz sportif faaliyetlere başlayabilirim. 🍷